

ת"ד 5903/06/13 - מדינת ישראל נגד אפרים יגודייב

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

ת"ד 5903-06-13 מדינת ישראל נ' יגודייב

בפני כבוד השופט דן סעדון

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אפרים יגודייב - ע"י עו"ד גולן וקריביצקי

הנאשמים

הכרעת דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום מתוקן המייחס לו עבירות של נהיגת רכב בקלות ראש ובשכרות (מכוח סירוב להיבדק) וגרם חבלה של ממש. על פי האמור בכתב האישום נהג הנאשם ברכב ביום 17.5.13 שעה 04.50 ברחוב מפרץ שלמה בחולון, ממערב למזרח, והתקרב לצומת עם רחוב שרת. אותה שעה היו מוצבים בכביש מעקות ברזל לצורך עבודות שבוצעו. הנאשם, נטען, נהג במהירות גבוהה, חצה את הצומת בהיות האור ברמזור בכיוון נסיעתו אדום ופגע במעקה ברזל. כתוצאה מכך, נחבל הנאשם חבלות של ממש ורכבו וכן המעקה ניזוקו. בעקבות התאונה, נדרש הנאשם למסור דגימת דם לצורך ביצוע בדיקת אלכוהול וסירב.

2. לאחר שמיעת עדי התביעה הודיעה ההגנה כי היא מבקשת להתיר לה לחזור בה מכפירתה ביחס לעבירה של נהיגה בקלות ראש וגרם חבלות של ממש. נותרה במחלוקת השאלה אם הנאשם נהג כאמור בהיותו שיכור מכוח סירוב להיבדק. בעניין העלתה ההגנה שתי טענות חלופיות לפיהן יש לבטל את האישום בשכרות נגד הנאשם או לחלופין לזכותו מאישום זה. הטעם לכך הוא כי בעוד שבפרק העובדות בכתב האישום יוחסה לנאשם העבירה של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב להיבדק, יוחסה לנאשם בפרק הוראות החיקוק עבירה של נהיגת רכב בשכרות מכוח סעיף 62 (3) לפקודת התעבורה (להלן: "הפקודה") ולא מכוח החזקה הקבועה בסעיף 64 לפקודה. ההגנה טוענת לאור אי התאמה זו כי העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מגלות עבירה (סעיף 149 (4) לחוק סדר הדין הפלילי (להלן: "החוק") ודי בכך כדי לבטל את האישום. לחלופין טוענת ההגנה כי ע"פ סעיף 64 (ב) לפקודה ניתן היה ליטול דגימת דם מן הנאשם רק לאחר שרופא או בעל מקצוע רפואי בירר עם הנאשם כי נטילת הדגימה לא תפגע בבריאותו; פגיעה שאינה נובעת ממהות הנטילה. אי קיום חובה זו במקרה זה, טוענת ההגנה, הופך את הדרישה להיבדק לבלתי חוקית. עוד נאמר כי התביעה הניחה, מבלי להוכיח, כי הנאשם היה בהכרה עובר לדרישה למסור דגימת דם אולם עניין זה לא הוכח כדבעי בחוות דעת רפואית. בהקשר זה מציגת ההגנה בסיכומיה כי מדוח הפרמדיק שטיפל בנאשם בזירת התאונה (1/ת) עולה כי הנאשם קיבל מורפיום, תרופה שטשטשה את דעתו של הנאשם והשפיעה ישירות על מידת הכרתו ומידת יכולתו להבחין את שדורשים ממנו. הנאשם במקרה זה, טוענת ההגנה, היה מחוסר הכרה בעת שהשוטר הסביר לנאשם את

משמעות הסירוב ודרש ממנו להיבדק.

דין והכרעה

3. מכיון שהנאשם מבקש להתיר לו לחזור בו מכפירתו בכל הנוגע לעבירה של נהיגה בקלות ראש וגרם חבלה של ממש, אתיר לו לעשות כן וארשיעו בעבירה זו כאמור בכתב האישום.

4. השאלה אם הוכח כי הנאשם נהג ברכב עובר לתאונה בהיותו שיכור מכוח סירובו להיבדק תיבחן בשני שלבים: בשלב ראשון אבחן אם יש מקום לבטל את אישום השכרות נגד הנאשם נוכח אי ההתאמה בין עובדות כתב האישום לפרק הוראות החיקוק, כאמור. בשלב השני, וכלל שהתשובה לשאלה הראשונה היא בשלילה, יהיה מקום לבחון אם הוכחה בנסיבות מקרה זה עבירה של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב להיבדק. אקדים ואומר מסקנתי, לפיה אין לקבל את טענת ההגנה בדבר ביטול אישום השכרות מכוח סעיף 149 (4) לחוק או מכוחה של טענה מקדמית אחרת בחוק וכי יסודות העבירה של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב להיבדק הוכחו ברמת ההוכחה הנדרשת בפלילים. להלן יבוארו הטעמים למסקנותי האמורות.

5. כאמור, טוענת ההגנה כי עובדות כתב האישום אינן מתארות עבירה. לטעמי אין לקבל טענה זו מהטעמים הבאים: ראשית, עובדות כתב האישום, להבדיל מהוראות החיקוק, מתארות נכונה עבירה של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב. שנית, מכיון שהנאשם ניהל את הגנתו תוך התייחסות מפורשת לעבירה של סירוב להיבדק לא ניתן לומר כי הגנתו קופחה, גם אם נניח כי ניתן היה לקבל את הטענה לפי סעיף 149 (4) לחוק. שלישית, סעיף 64 לפקודה אינו קובע עבירה ספציפית של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב אלא קובע חזקה עובדתית לפיה רואים מי שסירב להיבדק כמי שעבר את העבירה של נהיגת רכב בשכרות. אין בהיעדר אזכור לחזקה זו כדי לפגום בכתב האישום. רביעית, אין מדובר בטענה לפי סעיף 149 (4) לחוק אלא טענה לפגם או פסול בכתב האישום לפי סעיף 149 (3) לחוק. העובדה שלא התבקש וממילא לא ניתן היתר להגנה להעלות את הטענה בסיכומיה די בה כדי לדחותה. להלן ארחיב בעניין טעמים אלה.

6. סעיף 149 (4) לחוק חל מקום בו "גם אם יודה הנאשם בכל העובדות המפורטות בכתב האישום לא יהיה בכך בסיס נאות להרשעתו בעבירה המיוחסת לו." (יעקב קדמי, על סדר הדין בפלילים, ע' 1293). במקרה שלפני, ברור כי אילו היה הנאשם מודה בעובדות שפורטו בכתב האישום בעניין העבירה של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב הרי שהיה בכך די כדי להרשיעו.

7. הנאשם, באמצעות ב"כ, ניהל הגנתו בין היתר תוך התמקדות בשאלה אם הנאשם סירב או לא סירב לבצע את בדיקת השכרות. משכך, לא ניתן לקבוע כי אי ציון הוראת סעיף 64 לפקודה בפרק הוראות החיקוק פגעה ביכולתו של הנאשם. די בכך כדי לדחות את הטענה גם אילו ניתן היה לקבל כי הפגם שנפל בכתב האישום נכנס לגדר הוראת סעיף 149 (4) לחוק (ראו: קדמי הנ"ל בע' 1296)

8. סעיף 64 לפקודה אינו קובע עבירה ספציפית של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב אלא יוצר חזקה שבעובדה

לפיו רואים נהג המסרב לבצע בדיקת אלכוהול כמי שעבר את העבירה של נהיגת רכב בשכרות. חזקה זו נשענת על ההנחה כי אדם המסרב לבצע את הבדיקה הוא אדם שיש לו מה להסתיר והאפשרות כי אדם יסרב לבצע את הבדיקה מסיבות כנות היא נמוכה (ע"ח (ת"א) בן טולילה נ' מדינת ישראל (4.8.13); בש"פ 4438/14 נאג'י נ' מדינת ישראל (7.7.14). הנה כי כן, העבירה האוסרת נהיגה בשכרות הייתה ונותרה, גם במקרה של סירוב להיבדק, העבירה לפי סעיף 62 (3) לפקודה. העובדה שבכתב האישום לא צוינה חזקה שבעובדה אינה פוגמת בכתב האישום ובוודאי שאין לראות בכך פגם הפוגע בהגנת הנאשם או ביכולתו להתגונן.

9. המלומד קדמי כותב בספרו כי טענה מקדמית לפי סעיף 149 (3) לחוק שעניינה פגם או פסול בכתב האישום חובקת גם "חוסר דיוק בהוראות חקוק עלול להטעות נאשם ולהניעו לנקוט קו הגנה שאינו הולם את הוראת החקוק "האמתית" אליה מתכוונת התביעה" (קדמי הנ"ל בע' 1279). זהו בדיוק מצב הדברים בענייננו בו ניתן לומר, לכל היותר, כי אזכור סעיף 62 (3) לפקודה מבלי לאזכר גם את סעיף 64 לפקודה עולה כדי "חוסר דיוק בהוראות החקוק". סעיף 151 לחוק קובע כי היה וטענה לפי סעיף 149 (3) לחוק אינה מועלית בפתח הדיון, אין להעלותה בשלב מאוחר יותר ללא נטילת רשות בית המשפט. במקרה שלפני הועלתה הטענה לראשונה בסיכומי ההגנה ללא נטילת רשות וממילא ללא שניתנה רשות. די בכך כדי לדחות את הטענה.

10. נפנה כעת לשאלה אם הוכח כי הנאשם עבר את העבירה של נהיגת רכב בשכרות מכוח סירובו להיבדק. כאמור, תשובתי לשאלה זו היא בחיוב וזאת מן הטעמים הבאים: אין חולק כי בעקבות התאונה - שבאחריותו לה הודה הנאשם - היה הבוחן יואב אטל (להלן: "הבוחן" או "השוטר") רשאי ומוסמך לדרוש מן הנאשם לבצע בדיקת דם. טענות ההגנה אינן נוגעות לעצם הסמכות לדרוש דגימת דם אלא לחוקיות הדרישה, בשים לב לכך שהנאשם לא נבדק תחילה על ידי רופא או בעל מקצוע רפואי אחר לוודא כי נטילת הדגימה לא תפגע בבריאותו פגיעה שאינה נובעת ממהות הנטילה. נקודה נוספת במחלוקת נוגעת להיות הנאשם בהכרה עובר לדרישה לקבל ממנו דגימת דם וכן השאלה אם ההסבר בדבר מהות הסירוב ניתן בעת שהנאשם היה בהכרה. ואחרון: טוענת ההגנה כי המורפיום שקיבל הנאשם מפרמדיק מד"א בזירת התאונה השפיע על מידת הכרתו ויכולתו להבין את הדרישה.

11. לטעמי אין כל ממש בטענות אלה של ההגנה ואפנה כעת לנתחן על פי הסדר הבא: ראשית נבדוק אם הוכח מצב ההכרה של הנאשם בכלל ועובר להסבר והדרישה להיבדק על ידי הבוחן. שנית, אבחן האם העובדה כי בעל מקצוע רפואי לא אישר תחילה לבוחן כי נטילת הדגימה לא תפגע בבריאות הנאשם פגיעה שאינה נובעת ממהות הנטילה משמיטה את היסוד החוקי לדרישה למסור דגימת דם. שלישית, אבחן את הטענה כי המורפיום שקיבל הנאשם השפיע על מידת הכרתו ויכולתו להבין את הדרישה להיבדק.

12. היות הנאשם בהכרה: לטעמי, הוכח ולא הובאה כל ראיה לסתור כי במהלך הטיפול בנאשם בזירת התאונה ולאחר מכן בבית החולים היה הנאשם בהכרה מלאה. הפרמדיק ציין בת/1 כי הנאשם היה בהכרה מלאה כאשר טופל בזירת התאונה. לדברי הפרמדיק בעדותו בבימ"ש, הנאשם היה " ברמת הכרה מלאה, פתיחת עיניים ספונטנית, תגובת דיבור מתמצא וממלא פקודות (זה ציין מקס' מבחינת סולם גלזו לגבי הערכה פצוע בטרומה" (ע' 9 ש' 16-17). מדובר בפרמדיק בעל ניסיון מקצועי של 10 שנים ואינני רואה כל טעם שלא לסמוך על התרשמותו מן הנאשם בעניין זה. להשלמת הדברים אציין כי ההגנה שאלה את הפרמדיק אם ניתן לשלול כי הנאשם היה בטרומה. הפרמדיק השיב כי

איננו יכול לשלול מצב של טראומה אם כי התרשמותו הייתה של תגובות ענייניות (ע' 10 ש' 12-13). לטעמי, משהוכח כי הנאשם היה בהכרה מלאה והגיב עניינית - וכפי שנראה להלן גם בבית החולים הגיב עניינית לשאלות ובקשות - הרי שעל ההגנה מוטל הנטל לבסס טענתה בדבר היות הנאשם בטרומה; נטל בו לא עמדה ההגנה זולת טענה בעלמא שטען הנאשם במהלך עדותו. יתרה מזו, משהוכח כי בעת הטיפול בזירת התאונה היה הנאשם בהכרה מלאה ובמצב זה הועבר לבית החולים, הרי שככל שטוענת ההגנה לכך כי הנאשם איבד בשלב זה או אחר בטיפול בו את הכרתו, היה עליה להציג מסמכים רפואיים התומכים בטענה זו ולא לטעון אותה כטענה בעלמא כפי שנעשה. אגב, עיון בווידאו שהוסרט בבית החולים מאשר כי הנאשם היה בהכרה מלאה והגיב באופן ענייני ומדויק לשאלות הבוחן. אין כאמור כל תיעוד רפואי שהומצא לעיוני התומך בטענת ההגנה כי בשלב מסוים של הדרישה מן הנאשם למסור דגימת דם איבד הנאשם את הכרתו.

13. עד כה קבעתי כי הנאשם היה בהכרה בעת שהועבר אל בית החולים ולא הובאה כל ראיה המעידה על כך כי בשלב כלשהו של הטיפול בו איבד הנאשם את הכרתו. טענה ספציפית יותר שמעלה ההגנה היא, כי בעת שהנאשם קיבל הסבר על מהות הסירוב הוא איבד את הכרתו. לטעמי גם דינה של טענה זו להידחות. משקבעתי כי בשום שלב לא הוכח כי הנאשם איבד הכרה כי אז משתמע מכך כי גם בעת קבלת הסבר על מהות הסירוב לבצע בדיקה לא הוכח איבוד הכרה על ידי הנאשם. זאת ועוד: בחקירתו באזהרה נשאל הנאשם מדוע סירב למסור דגימת דם וכך נאמר: ש. צולמת בבי"ח תה"ש על ידי בוחן תנועה בשם יואב אטל שם נדרש ממך ע"י הבוחן למסור דם וסירבת. כל זאת לאחר שהוסבר לך משמעות הסירוב והעונשים הקבועים בחוק. אם כן מדוע סירבת למסור דם? ת. אמרתי לבוחן שיחכה ואני אמסור דם לאחר שאני אסיים את הטיפולים בגלל שהייתי בחדר הלם. ש. אני חוזר על שאלתי, מדוע סירבת למסור דם. ת. אני אישית לא סירבתי למסור דם" (ת/6 ש' 40-50; הדגשה אינה במקור). מן השאלה והתשובה עולה כי הנאשם לא רק שאינו מכחיש כי היה מודע לדברי הבוחן המסביר לו את משמעות הסירוב ודורש למסור דם אלא הוא גם מספק הסבר לכך שלא סירב לדרישה זו ("אמרתי לבוחן שיחכה..."). די בכך כדי לדחות טענה זו של ההגנה. יתרה מזו, מעיון בת/16 ובווידאו שהוסרט בבי"ח עולה בעליל כי הנאשם היה מודע לדברי הבוחן והגיב אליהם באופן ענייני וזאת גם בשעה שהוסברה לו מהות הסירוב, וכך נאמר בת/16: "חוקר יואב: אם אתה מסרב. נחקר, אפריים.. נו?. חוקר, יואב: אתה תחשב כשיכור. נחקר, אפריים: אז אני.... חוקר, יואב: בן כמה אתה.... נחקר, אפריים: כן. ובהמשך לאחר שהבוחן מסביר לנאשם באופן רשמי את החובה להיבדק ואת משמעות הסירוב נשאל הנאשם על ידי הבוחן: אפריים, אתה עם הכרה? אפריים? ת. אחות, אנחנו אתך.. נחקר, אפריים: כן. חוקר, יואב: אפריים, אתה מגיב..."

נזכיר כי חובתו של שוטר היא להסביר לנהג כי בסירובו לבצע את הבדיקה הוא יחשב כמי שנוהג שכרות. אין חובה על שוטר לציין את סוג העונש לו צפוי הנהג (רע"פ 7217/08 נונה נ' מדינת ישראל (15.9.08). מעיון במצוטט עולה כי הבוחן הסביר לנאשם כי סירובו לבצע את הבדיקה כי "אם אתה מסרב.. אתה תחשב כשיכור. גם לאחר מכן, לאחר שהבוחן מסביר, שוב, כי חלה על הנאשם חובה למסור דגימה וסירוב לדרישה רואים את הנאשם כמי שעבר עבירה של נהיגת רכב בשכרות, התעורר ספק בנוגע להיות הנאשם בהכרה ("אפריים אתה עם הכרה? אפריים?") והנאשם מתיר את הספק ועונה "כן" שמשמעותו כי הנאשם מגיב לדברי הבוחן; משמע, הוא היה בהכרה בעת ששמע את ההסבר בדבר משמעות הסירוב להיבדק.

14. אינני סבור כי העובדה שרופא או בעל מקצוע רפואי לא בירר עם הנאשם, לפני דרישת הבוחן למסור דגימת דם, את מצב בריאותו פוגעת בחוקיות דרישת הבוחן. סעיף 64 (ב) לפקודה יוצא מהנחה שהנהג החשוד מסכים למסור

דגימה. מדוע? משום שרק במקרה של הסכמת חשוד למסירת דגימה מתעורר צורך לברר את ההשפעות הרפואיות האפשריות של נטילת דגימה. במקרה של סירוב למסור דגימה אין כל טעם או היגיון לחייב בעל מקצוע רפואי לברר השפעותיה של מסירת דגימה שממילא לא תינתן בשל סירובו של החשוד למסור דגימה. על כן, נראה כי סדר הדברים ההגיוני הנכון הוא כי תחילה נדרש החשוד למסור דגימת דם. במקרה של הסכמה, יערך בירור כאמור בסעיף 64 (ב) לפקודה ביחס להשפעות האפשריות של נטילת הדגימה. במקרה של סירוב, כאמור, אין טעם בעריכת בירור כזה. על כל פנים, וודאי שאין מקום לחייב הקדמת הבירור הרפואי לדרישה למסור בדיקה; מעשה שכמוהו, בנסיבות, כרתימת העגלה לפני הסוסים. יוצא מכך, כי אין לראות פגם חוקי בהעלאת דרישה להיבדק לפני בדיקה בדבר ההשפעה הצפויה של הבדיקה על בריאות החשוד. לאור כל האמור אני דוחה טענה זו.

15. נותר, אם כן, לדון בטענת ההגנה לפיה נטילת מורפיום על ידי הנאשם לאחר התאונה היה בה כדי להשפיע על מידת הכרתו של הנאשם ויכולתו להבין את הדרישה להיבדק. לטעמי דין טענה זו להידחות בשל שני טעמים: ראשית, לא הוכח כי מורפיום משפיע על ההכרה ואם כן מהו אופן ההשפעה ולא הוכח כי יש בכוחו של חומר זה לפגום ביכולתו של אדם להבין את המידע שנמסר לו. שנית, מעיון בסרט ות/16 עולה כי הנאשם בהכרה, משיב במדויק ועניינית לשאלות עליהן הוא נשאל על ידי הבוחן ורק לאחר מכן - להתרשמותי בכוונת מכוון - הנאשם "ניתק מגע" עם הבוחן. גם בחקירתו באזהרה לא טען הנאשם בשום שלב כי הכרתו הייתה מעורפלת בעת שהוסברה לו חובתו למסור דגימת דם ומשמעות הסירוב. טענתו התמצה בכך כי לא סירב לבצע את הבדיקה ואמר לבוחן כי ימסור דגימה לאחר סיום הטיפולים. תשובות ענייניות ומדויקות אלה מפי הנאשם אינן מתיישבות עם טענות ההגנה בדבר הכרה מעורפלת או קושי ביכולת להבין את דרישות הבוחן.

16. לאור כל האמור, אני סבור כי הוכחו במקרה שלפני יסודותיה של עבירת נהיגת רכב בשכרות מכוח סירוב הנאשם להיבדק ואני מרשיעו בעבירה זו וכן בעבירה של נהיגת רכב בקלות ראש הגורמת חבלה של ממש.

ניתנה היום, י"ט כסלו תשע"ו, 01 דצמבר 2015, במעמד הצדדים